

**«Փոխհամաձայնեցման ընթացակարգի միջոցով
հարկային հարցերով վեճերի լուծման կարգը և
ժամկետները սահմանելու մասին» ՀՀ
կառավարության որոշման նախագիծ**

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

N - Ն

**ՓՈԽՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ
ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 377-րդ հոդվածի 3-րդ մասը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

1. Սահմանել կրկնակի հարկումը բացառելու մասին միջազգային համաձայնագրերի դրույթների կիրառման ժամանակ հարկային մարմինների միջև ի հայտ եկած հարկային հարցերով վեճերի լուծման նպատակով փոխհամաձայնեցման ընթացակարգի միջոցով հարկային հարցերով վեճերի լուծման կարգը և ժամկետները՝ համաձայն հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Երևան

**ՓՈԽՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ
ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ**

1. Ընդհանուր դրույթներ

1. Փոխհամաձայնեցման ընթացակարգը (այսուհետ՝ Ընթացակարգ) կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացված կրկնակի հարկումը բացառող համաձայնագրերի (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) դրույթներին չհամապատասխանող հարկման դեպքերում հարկային հարցերով վեճերի լուծման կարգը և ժամկետները:
2. Ընթացակարգով սահմանված դրույթները կիրառելի են այնքանով, որքանով չեն հակասում Համաձայնագրերի դրույթներին:
3. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը կամ ռեզիդենտ կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Դիմող) կարող է, Համաձայնագրով նախատեսված կարգով, Ընթացակարգ սկսելու դիմում (այսուհետ՝ Դիմում) ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմնին (այսուհետ՝ Հարկային մարմին), որի արդյունքում, Օրենսգրքի 377-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ կարող է սկսվել Ընթացակարգ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա հարկային մարմնի միջև, եթե երկու երկրների միջև առկա է Համաձայնագիր:
4. Դիմողը Դիմումը ներկայացնում է Հարկային մարմնին համապատասխան Համաձայնագրով սահմանված ժամկետներում: Համաձայնագրով սահմանված ժամկետի ավարտից հետո Դիմում ներկայացնելը հիմք է հանդիսանում Հարկային մարմնի կողմից Դիմումը մերժելու համար:
5. Հարկային մարմնի կողմից Ընթացակարգ սկսելու համար որևէ վճար չի գանձվում:

2. Ընթացակարգի դիմելու գործընթաց

3. Դիմողը Դիմումով ներկայացնում է հետևյալ տեղեկությունները և փաստաթղթերը.

1) Դիմողի և Դիմումով ներկայացված գործարքների կողմեր հանդիսացողների վավերապայմանները. ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ անունը, ազգանունը,

հաշվառման հասցե, ծանուցման հասցեն (եթե այն տարբերվում է հաշվառման հասցեից), էլեկտրոնային փոստի հասցեն, ինչպես նաև առկայության դեպքում հարկ վճարողի հաշվառման համարը, իրավաբանական անձանց դեպքում անվանումը, գտնվելու վայրը, պետական գրանցման վկայականի համարը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն, հարկ վճարողի հաշվառման համարը)։

2) Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող մյուս երկրի իրավասու մարմնի անունը և առկայության դեպքում, տարածքային հարկային մարմնի անվանումը, ում կողմից իրականացված գործողությունները հանգեցրել կամ կարող են հանգեցնել հարկման, որը չի համապատասխանում Համաձայնագրի դրույթներին։

3) Համաձայնագրի այն հոդվածը, որի դրույթները Դիմողի կարծիքով խախտվել կամ չեն կիրառվել, այդ դրույթների կիրառման վերաբերյալ Դիմողի մեկնաբանությունները։

4) Դիմումով ներկայացված գործարքներին առնչվող ժամանակահատվածը։

5) Դիմումով ներկայացված գործարքների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվություն և համառոտ նկարագրություն համապատասխան փաստերի վերլուծության և հիմնավորող հաշվարկների վերաբերյալ։

6) Տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթերն ըստ անհրաժեշտության, որոնք վերաբերում են Դիմումով ներկայացված գործարքներին։

7) առկայության դեպքում՝

ա) Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնին ներկայացված կամ ներկայացման ենթակա դիմումի պատճենը, ինչպես նաև համապատասխան փաստաթղթերը, ներառյալ նամակները, առարկությունները, հղումները և այլ փաստաթղթերը, որոնք ստացվել են այդ երկրի իրավասու մարմնի կողմից։

բ) առարկություն, բողոք կամ փոխհատուցման չափի որոշման վերաբերյալ տեղեկանք կամ ցանկացած այլ հիմնավորող փաստաթուղթ, որը ներկայացվել է Դիմողի կողմից Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող երկու երկրների իրավասու մարմիններից որևէ մեկին։

գ) նախկինում նմանատիպ դեպքի վերաբերյալ դատարանի վճիռ կամ Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող երկու երկրներից որևէ մեկում նմանատիպ վարույթների վերաբերյալ տեղեկատվություն։

դ) ցանկացած այլ երկրների միջև փոխհամաձայնեցման ընթացակարգի միջոցով նմանատիպ գործի լուծման փաստաթղթի պատճենը, որը կարող է ազդեցություն ունենալ Ընթացակարգի վրա։

ե) ցանկացած այլ տեղեկատվություն, որը Դիմողը կհամարի տեղին։

7. Դիմումը ստորագրվում է Դիմողի կամ վերջինիս կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով լիազորված

անձի կողմից:

8. Դիմողը Կարգի 6-րդ կետով սահմանված տեղեկությունները և փաստաթղթերը Հարկային մարմին է ներկայացնում էլեկտրոնային տարբերակով՝ հայերեն, անգլերեն կամ ռուսերեն լեզուներով՝ պայմանով, որ անգլերեն կամ ռուսերեն լեզվով տեղեկությունները և փաստաթղթերը հարկային մարմնի պահանջով թարգմանվեն հայերեն և ներկայացվեն Հարկային մարմին՝ այդ մասին գրավոր ծանուցումն ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
9. Դիմումը ստանալուց հետո 30 աշխատանքային օրվա ընթացքում Հարկային մարմինը գրավոր ծանուցում է (թղթային կամ էլեկտրոնային) Դիմողին՝ Դիմումին ընթացք տալու կամ մերժելու կամ Դիմումով ներկայացված գործարքների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն պահանջելու վերաբերյալ:

3. Իրավասու մարմինների միջև բանակցություններ

4. Դիմումը ստանալուց հետո, Հարկային մարմինն ուսումնասիրում է գործարքների փաստական հանգամանքները և, անհրաժեշտության դեպքում, դիմում է այլ երկրի իրավասու մարմնին՝ Ընթացակարգի մեկնարկելու նպատակահարմարության հայցով՝ պարզելու Դիմումով ներկայացված գործարքների վերաբերյալ Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնի դիրքորոշումը:
5. Հարկային մարմինը ծանուցում է Դիմողին Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնի կողմից Դիմումն ընդունելու կամ Ընթացակարգ մեկնարկելու հայցը մերժելու մասին որոշումը ստանալուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
6. Այն դեպքում, երբ Ընթացակարգ մեկնարկելու հայցը Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնի կողմից ընդունվել է, ապա Հարկային մարմինը մյուս երկրի իրավասու մարմնի հետ սկսում է քննարկումներ այդ որոշումը ստանալուց հետո 30 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
7. Հարկային մարմինը Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնին է ներկայացնում իր դիրքորոշումը, որը կարող է ներառել հետևյալ տեղեկությունները՝

1) Դիմողի և Դիմումով ներկայացված գործարքների կողմեր հանդիսացողների վավերապայմանները. ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ անունը, ազգանունը, հաշվառման հասցե, ծանուցման հասցեն (եթե այն տարբերվում է հաշվառման հասցեից), էլեկտրոնային փոստի հասցեն, ինչպես նաև առկայության դեպքում հարկ վճարողի հաշվառման համարը, իրավաբանական անձանց դեպքում՝ անվանումը, գտնվելու վայրը, պետական գրանցման վկայականի համարը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն, հարկ վճարողի հաշվառման համարը), մյուս երկրում Դիմումով ներկայացված գործարքների փոխկապակցված կողմերը և այդ հարաբերությունների որոշման հիմքերը.

2) Հարկային մարմնի կոնտակտային տվյալները.

3) խնդրի ամփոփ նկարագիրը, Դիմումով ներկայացված գործարքները, հարկերի հաշվարկման հիմքերը.

4) Դիմումով ներկայացված գործարքներին առնչվող ժամանակահատվածը.

5) Դիմումով ներկայացված եկամտի գումարը և յուրաքանչյուր հարկային տարվա կտրվածքով հարկի հաշվարկումը.

6) Դիմողի հարկային հաշվարկներից (հաշվետվություններից) համապատասխան ամփոփ տեղեկատվություն.

7) հարկի հաշվարկման նկարագիրը, ներքին օրենսդրության և Համաձայնագրի համապատասխան հոդվածները.

8) լրացուցիչ տեղեկությունների հիման վրա կատարված հաշվարկներ (կարող է ներառել ֆինանսական և տնտեսական տեղեկությունները, հաշվետվությունները, բացատրական ուղեցույցեր, ինչպես նաև Դիմողի փաստաթղթեր և փաստեր, եթե դրանք տեղին են).

9) հարկի հաշվարկի համար կիրառված մեթոդաբանության և համադրելի գործարքների նկարագրերը.

10) հարկի հաշվարկման համար կիրառված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդի ընտրության բացատրությունը:

14. Հարկային մարմինը կարող է Ընթացակարգ իրականացնել Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնի հետ անմիջական քննարկումների միջոցով՝ հաշվի առնելով յուրաքանչյուր դեպքի առանձնահատկությունները:

15. Այն դեպքում, երբ Հարկային մարմինը Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնից ստացել է Ընթացակարգ մեկնարկելու նպատակահարմարության հայց, կարող է մերժել հայցը կամ անհրաժեշտության դեպքում պարզաբանում կամ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնին: Ընթացակարգ մեկնարկելու նպատակահարմարության հայցի պատասխանը կարող է ներառել հետևյալ տեղեկությունները՝

1) նշում, որ նախնական դիրքորոշման տեսակետն կամ առաջարկվող լուծումն ընդունելի է.

2) խնդիրների կամ հատվածների նշում, որտեղ Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող երկրների իրավասու մարմիններն ունեն համաձայնություն կամ տարաձայնություն.

3) լրացուցիչ տեղեկությունների կամ որոշ խնդիրների պարզաբանման համար անհրաժեշտ բացատրությունների հայցում.

4) այլ կամ լրացուցիչ տեղեկությունների ներկայացում, որոնք առնչվում են դիմումով ներկայացված գործարքներին, սակայն բարձրացված չեն դիրքորոշման մեջ, և

5) խնդիրը լուծելու առաջարկներ կամ տեսակետներ:

16. Ընթացակարգի շրջանակներում իրավասու մարմինների միջև տեղեկությունների փոխանակումը ամբողջությամբ պաշտպանված է Համաձայնագրի գաղտնիությունն ապահովող դրույթներով:

4. Բանակցությունների արդյունքները

5. Իրավասու մարմինների միջև քննարկումների արդյունքում ձեռք բերված համաձայնության հիման վրա կազմվում է համառոտ տեղեկանք, որում արտացոլվում է Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող երկու երկրների կողմից տրամադրվելիք արտոնության չափերը, ինչպես նաև այդպիսի արտոնության տրամադրման եղանակը: Համառոտ տեղեկանքը ներկայացվում է մյուս երկրի իրավասու մարմնի հաստատմանը:
6. Մյուս երկրի իրավասու մարմնի կողմից համառոտ տեղեկանքի վերաբերյալ վերջնական համաձայնություն ստանալուց հետո, Հարկային մարմինը 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում ծանուցում է Դիմողին՝ ձեռքբերված համաձայնությունների մասին:
7. Դիմողը ձեռք բերված համաձայնությունների մասին համառոտ տեղեկանքի վերաբերյալ դիրքորոշումը ներկայացնում է Հարկային մարմնին՝ համառոտ տեղեկանքը ստանալու օրվան հաջորդող 30 աշխատանքային օրերի ընթացքում:
8. Այն դեպքում, երբ Դիմողը համաձայն է համառոտ տեղեկանքով ներկայացված համաձայնությանը, ապա 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում գրավոր ձևով տեղեկացնում է Հարկային մարմնին: Ստանալով Դիմողի համաձայնությունը՝ Հարկային մարմինը 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում մյուս երկրի իրավասու մարմնի հետ փոխանակում է փոխադարձ համաձայնության վերաբերյալ գրավոր հաստատում: Իրավասու մարմինների միջև փոխադարձ համաձայնության վերաբերյալ գրավոր հաստատումների փոխանակումից հետո Ընթացակարգը համարվում է ավարտված:
9. Դիմողը կարող է մասնակի ընդունել համառոտ տեղեկանքով ներկայացված համաձայնությունները: Այս դեպքում, ստանալով Դիմողի մասնակի համաձայնությունը, Հարկային մարմինը 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում մյուս երկրի իրավասու մարմնի հետ փոխանակում է փոխադարձ համաձայնության վերաբերյալ գրավոր հաստատում: Իրավասու մարմինների միջև փոխադարձ համաձայնության վերաբերյալ գրավոր հաստատումների փոխանակումից հետո Ընթացակարգը համարվում է ավարտված:
10. Այն դեպքում, երբ Դիմողին չի բավարարում իրավասու մարմինների միջև ձեռք բերված համաձայնությունը, Դիմողը կարող է մերժել այն կամ ներկայացնել հիմնավոր այլընտրանքային դիրքորոշում: Այլընտրանքային դիրքորոշումը ստանալուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում իրավասու մարմինը գրավոր ծանուցում է Դիմողին դիրքորոշմանը ընթացք տալու կամ մերժելու վերաբերյալ: Այլընտրանքային դիրքորոշմանը ընթացք տալու դեպքում իրավասու մարմինը Ընթացակարգը կհամարի վերջսկսված: Այն դեպքում, երբ Դիմողին չի բավարարի իրավասու մարմինների միջև ձեռք բերված համաձայնությունը, իրավասու մարմինները գործը կհամարեն ավարտված և 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում գրավոր

կտեղեկացնեն Դիմողին: Դիմումի վերաբերյալ Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող երկրների իրավասու մարմինների միջև ձեռքբերված համաձայնությունը մերժելու դեպքում, Դիմողը կարող է գործը շարունակել գանգատարկման գործընթացի և (կամ) դատարանի միջոցով՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

11. Հարկային մարմինը կատարում է համապատասխան քայլեր Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող երկրների իրավասու մարմինների միջև ձեռք բերված համաձայնությունն իրականացնելու ուղղությամբ:

5. Ընթացակարգի արդյունքի իրավական ազդեցությունը

6. Ցանկացած համաձայնություն, որ ձեռք է բերվել Ընթացակարգի ներքո, կատարվում է անկախ ՀՀ հարկային օրենսդրության մեջ առկա ժամանակային սահմանափակումներից:
7. Ընթացակարգի արդյունքում ձեռք բերված համաձայնությունը կիրառվում է միայն այդ առանձնահատուկ դեպքի և միայն այն ժամանակահատվածի նկատմամբ, որի համար իրականացվել է Ընթացակարգը:
8. Այն դեպքում, երբ իրավասու մարմինը Դիմողի Դիմումի համաձայն, ի վիճակի չէ Համաձայնագրով նախատեսված ժամկետներում լուծել գործը Համաձայնագրի մյուս կողմ հանդիսացող երկրի իրավասու մարմնի հետ Ընթացակարգի միջոցով, ապա ցանկացած լուծում չստացած գործ Դիմողը կարող է ներկայացնել արբիտրաժային դատարան (միջնորդ դատարան), եթե դա նախատեսված է Համաձայնագրով: Մնացած չկարգավորված հարցերը ենթակա են կարգավորման Համաձայնագրով սահմանված կարգով:
9. Հարկ վճարողը կարող է նախընտրել խնդիրները լուծել ինքնուրույն ոչ թե Ընթացակարգի միջոցով, կամ այլընտրանքային տարբերակով. Հարկային մարմնին խնդրել ճշգրտել խնդիրներից մեկը, իսկ մյուսները՝ ինքնուրույն:
10. Եթե Հարկային մարմինը կաշկանդված է դատարանի որոշմամբ, որը խոչընդոտում է Ընթացակարգի շրջանակներում արտոնության տրամադրմանը, Հարկային մարմինը Դիմողին է ներկայացնում այդ դիրքորոշումը՝ բացատրելով այդ որոշման իրավական հիմքերը:
11. Այն դեպքում, երբ Ընթացակարգի արդյունքով պայմանավորված հարկի վերահաշվարկը հանգեցնում է տույժերի և տուգանքի աճի, սակայն Հարկային մարմնի կողմից բոլոր փաստերի և հանգամանքների ուսումնասիրությունից հետո ևս նախնական հիմնավորված տույժերի և տուգանքի չափը մնացել է անփոփոխ, ապա Ընթացակարգի ընթացքում հաշվարկված տույժեր չեն գանձվում:
12. Համաձայնագրի կողմ հանդիսացող երկրների իրավասու մարմինները կառաջնորդվեն այնպիսի մոտեցումներով, որոնք կնվազեցնեն Դիմողների համար ցանկացած ոչ տեղին պարտավորությունների վճարումը, որը պայմանավորված է Ընթացակարգի դեպքում պարտավորությունների հաշվարկման տարբերակված մոտեցումներով:
13. Դիմողը կարող է խնդրել Դիմումով նախատեսված գործարքների գծով լրացուցիչ հարկային պարտավորությունների հաշվարկման հետաձգում կամ կասեցում: Այս դեպքում Հարկային մարմինը Դիմումի ներկայացման օրվանից մինչև Ընթացակարգի ավարտը հետաձգում

կամ կասեցնում է լրացուցիչ հարկային պարտավորությունների հաշվարկը:

6. Տիպային ժամանակացույց

7. Ստորև ներկայացված աղյուսակը նկարագրում է Ընթացակարգի իրականացման տիպային ժամանակացույցը:

Աղյուսակ 1. Ընդհանուր ցուցումներ Ընթացակարգի գործընթացի ժամանակացույցի վերաբերյալ

#	Գործողություն	Ժամկետ
1	Դիմողի կողմից Ընթացակարգի մեկնարկ- դիմումի ներկայացում	Համաձայնագրով սահմանված
2	Հարկային մարմնի կողմից դիմումի ուսումնասիրություն՝ <ul style="list-style-type: none"> դիմումի մերժում, դիմողից լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու նպատակով այլ փաստաթղթերի պահանջում: 	Դիմումի ներկայացման օրվա աշխատանքային օրվա ժամկետով
3	Մյուս երկրի իրավասու մարմնի կողմից Ընթացակարգ սկսելու հարցման համապատասխանության որոշում	Հնարավոր չէ սահմանել
4	<ul style="list-style-type: none"> Հարցումն ընդունելու դեպքում – Ընթացակարգի շուրջ քննարկումների մեկնարկ մյուս երկրի իրավասու մարմնի հետ և ծանուցում դիմողին 	Մյուս երկրի իրավասու մարմնի որոշումն ընդունելուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ժամկետով
5	<ul style="list-style-type: none"> Հարցումը մերժվում է – ծանուցում դիմողին Մյուս երկրի իրավասու մարմնի կողմից ներկայացված գործի ուսումնասիրություն, դիրքորոշման ամբողջականության վերաբերյալ նախնական գնահատական և անբավարար տեղեկությունների վերաբերյալ ծանուցում:	Դիրքորոշումը ստանալուց հետո 6-ամսյա ժամկետում:
6	Իրավասու մարմինների միջև բանակցությունների անցկացում	6 ամիս
7	Իրավասու մարմինների միջև փոխհամաձայնեցում, որը փոխըմբռնման հուշագրի տեսքով փաստաթուղթ է երկու իրավասու մարմինների միջև	Դիմումի ընդունումից հետո 2 ժամկետում
8	Դիմողի կողմից փոխհամաձայնության հաստատում	30 աշխատանքային օրվա ժամկետով
9	Փոխհամաձայնեցման ընդհանուր դրույթների և պայմանների հաստատում, վերջնական	Դիմողի կողմից փոխհամաձայնության հաստատումից հետո 10 աշխատանքային օրվա ժամկետով

10

Նամակների փոխանակում
Փոխհամաձայնեցման ընթացակարգի
իրականացում

օրվա ընթացքում
Վերջնական նամակների փոխանակում
հետո 3-ամսյա ժամկետում: